

ماجرای استراحت اعلیحضرت!

شاه رفت

«حکومت را مدتی خدای آمریکاها و از تمام هستم»
شاید شاه پس از اینکه با افتخار این جمله را بعد از کودتای ۲۸ مرداد گفت نمی‌دانست سر نوشت او باز هم به تنگنای شدید دچار خواهد شد. اما چندین سال بعد وقتی که آمریکاها زنگل هاینز را مخفیانه و بدون اطلاع قلمی شاه به ایران فرستادند تا او را مجاب کند که کشور از دست خارج شده را دیگر نمی‌توان دوباره به او هدیه دهند این واقعه رخ داد. دیگر از ارتش و آمریکاها هم خبری نبود. او باید خود را برای سفر به مقصدی نامعلوم آماده می‌کرد سفری که رفتن اهمیت بیشتری داشت برایش تا رسیدن...
چون سفر بستگی به حالت من دارد و در حال حاضر دقیقا نمی‌توانم مدت آن را تعیین کنم دقیقا همین را می‌رساند.
مدتی است احساس خستگی میکنم و احتیاج به استراحت دارم. گرچه هدف از این سفر را به روشنی بیان نمی‌کنم اما بغض و گریه و دست های لرزان و به دست و پایتان نگران و گامه ایسان به خوبی مردم را از جریان امور با خبر کرد.
اصلا برای همین بود که مردم خودجوش تپیر «شاه رفت» روزنامه های اطلاعات را به شاه در رفت تبدیل کردند.

شاه که در نوامبر ۱۹۷۷ به آمریکا رفت انبوه دانشجویان ایرانی مقیم آمریکا و اروپا به مطلع کردن سران ممالک محل اقامت خود از ضعف های دولت شاه و ناراحتی اکثریت مردم پرداختند و به ویژه ذهن جمعی کارتر را بر کرده بودند به گونه ای که تدبیر کافی لنتظاری برای جلوگیری از تظاهرات ایرانیان ساکن آمریکا که در برابر کاخ سفید اجتماع کرده و سنگ پرتابی می‌کردند وجود نداشت و شاه نظیر شد.

«ملت عزیز ایران در فضای باز سیاسی که از دو سال پیش به تدریج ایجاد می‌شد، شما ملت ایران علیه ظلم و فساد به پا خاستید. انقلاب ملت ایران نمی‌تواند مورد تأیید من به عنوان پادشاه ایران و به عنوان یک فرد ایرانی نباشد.»
صبح ۱۱ آبان ۵۷ تصویر شاه در حالی از تلویزیون ها به نمایش در آمد که با کاغذ سفیدی در دست گویی بیوقوف تسلیم را براراشته بود.
جمله ی تاریخی «من نیز پیام انقلاب شما ملت ایران را شنیدم» در آن روز بعنوان آخرین برگ دفتر سیاست در جهت حفظ تاج و تخت بود.

در پی این تصمیم گریهها زنگل هاینز بی درنگ راه ایران را در پیش گرفت. از آنجا که اهداف و برنامه های این مأموریت کاملا سری بود او روز پنج شنبه ۱۴ دی ۱۳۵۷ بدون اطلاع قلمی، با یک هواپیمای نظامی محرمانه از بوکسل، مقر فرماندهی بیعان آنلانتیک شمالی، عازم تهران شد. هاینز در این سفر ۳ هدف عمده را مدنظر داشت:
الف) خروج شاه ایران برای کنترل بهتر اوضاع
ب) ممانعت از فریبکاری ارتش و اطلاعات خودمربانه از سوی آن
ج) لغو فریاد های تسلیمجانی

آژانسهای خبری نیم و دهم ژانویه ۱۹۷۹ واشنگتن از قول مقامات دولت جمعی کارتر رئیس جمهور وقت آمریکا گزارش کرده بودند که وی از طریق «ولیم سولیمان» سفیر وقت این کشور (دولت واشنگتن) در تهران به شاه پیام داده است که به مصلحت است ایران را ترک گوید.
اسوشیئتیو این اقدام را نشانه تغییر در سیاست آمریکا نسبت به شاه دانسته و بیتانیویرس که منبع خبر خود را «دیوید نیوسام» معاون وزارت امور خارجه آمریکا ذکر کرده بود نوشته بود که اگر شاه برود بعید است که بتواند بازگردد و اضافه کرده بود که با رفتن شاه بختیار نخست وزیر تازه شانس بهتری برای کنترل اوضاع خواهد داشت.

به کار رفتن گاز اشک آور علیه تظاهرکنندگان ایرانی ضد شاه مقابل کاخ سفید واشنگتن در نوامبر ۱۹۷۷ به قدری فضای ناخوار آلوده کرده بود که شاه در کنار تریبون ایراد سخنرانی مجبور به پاک کردن اشک خود با دستمال شده بود.

شاه نمی‌دانست که وعده اصلاحات و انتخابات آزاد و در مجموع وعده های دموکراتیک از جانب دیکتاتورهای در استانه سلوط هیچگاه از جانب مردم با پذیرش همراه نبوده است.
سالها بعد مشخص شد که متن آن نطق شاه نوشته ی رضا قلمی بوده و شاه پس از فرات آن سخت پشیمان شده و رئیس تلویزیون ملی را مورد لعن و دشنام قرار داده است.
شاه چاره ای جز آنگونه صحبت کردن با مردمی که فریاد اعتراضشان ستون های کاخ شاه را به لرزه افکنده بود نداشت. در آن روزها دیکتاتور خود را اصلاح طلب می‌دانست.

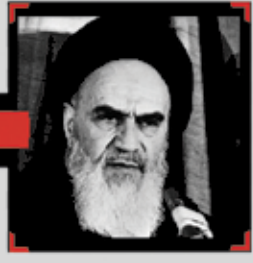
۱۱ اردیبهشت ۱۳۵۴ | آبان ۱۳۵۶ | اوایل سال ۱۳۵۶ | ۱۶ آبان ۱۳۵۷ | اوایل دی ۱۳۵۷ | ۱۴ دی ۱۳۵۷ | ۲۳ دی ۱۳۵۷

چرچیل در سال ۱۳۶۱ در تهران با شاه ملاقات و پادشاهی او را تثبیت کرد و جورج برلین در سال ۱۳۵۷ خواهان کناره رفتن او شد (انگستان خواست که سبیل و انگستان خواست که برود).

در واکنش به فرار شاه از ایران، حضرت امام خمینی بلافاصله در همان روز طی پیامی ای خروج شاه را اولین مرحله پایان یافتن سلطه جنایت بار ۲۸ ساله رژیم پهلوی عنوان کرد و این پیروزی را به ملت ایران تبریک گفت و اعلام نمود که بزودی دولت موقت انقلابی را معرفی می‌کند و در اولین فرصت به ایران باز خواهد گشت. شما ملت شجاع فدائاری و استقامت می‌توانید بر هر دشمنی غلبه کرد و او به مقصد هر چقدر هم دشوار رسد.
گمان ندرم آنها دیگر شما را کوچک نگاه کنند. زمانی شما را کوچک نگاه می‌کردند که می‌دیدند آنکس که خوشتر از شخص اول مملکت می‌دانست در برابر آنها تسلیم می‌کند و طامعانه برخورد می‌نماید.

زمانی که پزشکان فرانسوی تشخیص داده بودند که شاه به بیماری سرطان دچار شده و عمری نخواهد داشت، قدرت های غرب حاضریه خود را به تدریج از او سلب و به جاره جویی افاده بودند. محترما پهلوی این موضوع را سه سال حتی از همسرش فرح نیز مخفی نگه داشت.

قدرت های غرب خواهان کناره گیری شاه از نیمه سال انقلاب بودند و بغض داشتند که با کناره گیری شاه و جوان بودن همسرش، دموکراسی در ایران برقرار شود ولی شاه حاضر به کناره گیری نبود و همچنان دم از برنامه های دور و دراز خود از جمله نمان بزرگی می‌زد.
ایجاد وحدت مساعی میان مخالفان سلطنت از ملی گرا و چپگرا با مذهبی و شکست اقدامات دولت شاه برای برقراری آرامش پایت شده بود که متعجبان خارجی در جمله جمعی کارتر رئیس جمهور آمریکا چیتر گلاهان نخست وزیر وقت دولت لندن و ژنرال دستن رئیس جمهور فرانسه از ادامه حمایت از او دست بردارند.

شاه در نیمه اول دی ماه به هر چه چهره شناخته شده که برای عبور ریاست دولت متوسل شد پاسخ رد شنید جز شایور بختیار که انتصاب او مورد تأیید جمعی رئیس جمهور وقت آمریکا هم بود. تاها را بختیار به شرط خروج [پوتس] شاه از کشور که کارتر رئیس جمهور آمریکا نیز همین نظر را داشت قبول نخست وزیری کرده بود.

سه روز پیش از رفتن شاه از تهران، در پاریس امام خمینی برای اداره امور کشور شورای انقلاب اسلامی تشکیل داد و انتصاب شایور بختیار را (که مورد قبول واشنگتن هم بود) غیر قانونی اعلام کرد. دو روز بعد شاه سه فرزند کوچک خود را به آمریکا فرستاد.

روایت محمدضاه و همسرش از فرار بزرگ!

«در همین امریکا (ترومن ، افکندی و کارتر) به استقبال من می‌آمدند و فرش قرمز زیر پام پهن می‌کردند.»
شاه از آن ماه ها به عنوان ماه های درد و وحشت و نومیدی و خون دل یاد می‌کند و می‌گوید: «هیچ کشوری در این دنیای بزرگ حاضر به پذیرفتن من نیست.»

دنیا طوری با ما رفتار می‌کند که گویی بزرگترین جنایتکاران روی زمین هستیم. رفتاری که با ما می‌شد و از محلی به محل دیگر پرتاب می‌شدیم، وحشتناک بود.

هلی کوپتر حامل شاه از نایورن به مهرآباد توسط پنج هلی کوپتر نظامی اسکورت شده بود و این هلی کوپترها برای رسیدن به مقصد، از فرار ساختمان مقر وزارت دفاع ایران گذشتند که در آنجا زنگل آمریکا، رابرت هاینز در حال گفت و گو با ژنرالهای ایران عبور این هلی کوپترها را از محل برگزاری مذاکرات به چشم دیدا او از رفتن شاه اطمینان حاصل کرد. تبادل نظرهای هاینز با فرماندهان نظامی ارتش ایران روزها بود که در آنجا ادامه داشت شب پیش از خروج شاه زنگل فره باقی رئیس وقت ستاد مشترک نیروهای مسلح در مشاهده ای اطمینان داده بود که ارتش کودتا نخواهد کرد!

«مدتی است که احساس خستگی می‌کنم و احتیاج به استراحت دارم.»
به استراحت درمضما گفته بودم پس از اینکه خیال راحت شود و دولت مستقر گردد؛ به مسافرت خواهم رفت. این سفر اکنون آغاز می‌شود و از تهران به آسون مصر می‌روم. امروز با رای مجلس شورای ملی، که پس از رای سنا داده شد، امیدوارم که دولت بتواند هم به جبران گذشته و هم در پایه گذاری آینده موفق شود.

بیست و ششم دی ماه ۱۳۵۷ و یک روز پس از رای مثبت سنا به نخست وزیری شایور بختیار، همچنانکه انتظار می‌رفت شاه و بانویس ایران را به گرم «اسوان» در جنوب مصر ترک کردند. رفتی که بازگشت نداشت.

شاه فراری و اطرافیانش بعد از ترک ایران کجا رفتند؟

۴ خرداد ۱۳۵۸ | **مکزیک**
با پایان یافتن مدت روایت باهاما، «راکفلر» و «کمیسجر» توانستند موفقیت رئیس جمهور مکزیک را برای اقامت شاه در مکزیک جلب نمایند.

۳۰ فروردین ۱۳۵۸ | **باهاما**
موفق به اخذ روایت موفقی و گردشگری از باهاما شد این موافقت، به واسطه ی پرداخت مبلغ قابل توجهی از حساب شاه نزد بانک راکفلر، جلب شد. همراهان شاه و ۳۸۸ چندان وسائل شخصی به سوی باهاما حرکت کردند.

۲ بهمن ۱۳۵۷ | **مراکش**
شاه دعوتنامه ای از «ملک حسن دوم» پادشاه مراکش دریافت کرد. شاه به گمان اینکه این سفر هم جزئی از نوسه های آمریکا برای آرام نمودن اوضاع می‌باشد به این دعوت پاسخ مثبت داد.

۲۱ دی ۱۳۵۷ | **مصر**
گرچه مقصد نهایی وی در این سفر آمریکا بود اما شاه توقفی فروزه در مصر داشت. او در مصر مورد استقبال رسمی اوسادات قرار گرفت.

سرمایه‌هایی که شاه در هنگام فرار از ایران به سرقت برد

- ۳۶۸ جبه مروارید
- ۵۰ قطعه زمرد
- ۵۰۲۶ عدد الماس گرانبها
- ۱۱۸ میلیون دلار منابع ارزی ایران در لندن و نیویورک
- ۵۰ میلیون دلار منابع ارزی در بانک های ایران
- ارزش اموال شاه در هنگام فرار از ایران ۶۲ میلیون دلار بوده است.
- فایننشال تایمز گزارش داده که محمدرضا پهلوی هنگام فرار از کشور، ۳۵ میلیارد دلار از ایران خارج کرده است.

۳۰ فروردین ۱۳۵۸ | **مصر**
در ۱۱ سالگی سرطان او در وضع پیشرفته ای قرار گرفت درحالی که پزشکان معالج بحال وی را نیز قیلا خارج نموده بودند در قاهره درگذشت. جسد وی در مسجد الرفاعی پس از یک مراسم خاک سپاری دفن شد.

۳۰ فروردین ۱۳۵۸ | **مصر**
در نهایت شاه با یک هواپیمای کربه ای که به رخصت جای نشستن وی و ۲۰ همراهانش را داشت پایاما را به قصد مصر ترک می‌نماید. سرانجام امور سادات به وی نواهدگی سیاسی داد.

۲۱ آذر ۱۳۵۸ | **پاناما**
شاه علی رغم میل باطنی خود انتخابی جز پاناما را پیش رو نمی‌دید و دولت مردان آمریکایی نیز با فرستادن نمایندگانی، شاه را مجاب به این سفر می‌کنند.

۲۰ مهر ۱۳۵۸ | **آمریکا**
با تشدید بیماری شاه و نیاز به بستری شدن، برخلاف میل دولت مردان آمریکا و با آگراه با ویرای نورستی در آمریکا بستری شد.